

"כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַעַת יֵצֵא לַחֲפְשֵׁי חָנָם" כמה 'משפטים' על התקשרות לרבי

זוהי תרומת 'ההתקשרות לרבי':

זרע אדם	זרע בהמה
בנים	עבדים
אצילות	בי"ע
אלוקות בפשיטות	עולמות בפשיטות
אלוקות בהתחדשות	אלוקות בהתחדשות

סיפור הריבוי – ומעשה הילד הליטאי ב'גן ישראל'

מה הראשונים [עשה"ד] מסיני
רואין את הנשמע – ושומעין את הנראה

אף אלו [המשפטים] מסיני
משה רבנו 'קונה' את העבד העברי
מבריאה לאצילות

'כופין אותו' 'קויפן אותו' [קונים אותו]
עד שיאמר היצר הבהמי 'רוצה אני'

מחדי בהם מעט 'אלוקות בפשיטות' בזעיר אנפין
שיהיה ניכר בצאן שהם 'בהמתך' של משה
שיורגש בהם ה'עשב' [דאשי תיבות?]

שש שנים יעבד – שית אלפי שנים עבודה קשה
ובשביעית [באלף השביעי] ייצא לחפשי חיים

עתה ידעתם
מדוע פתח ב'כי תקנה עבד עברי' דווקא?

והענין דכתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע
בהמה שיש ב' מדרגות בנשיי.

הא' הם הנשמות הגבוהות מאד במעלה ומדרגה והם
הנק' זרע אדם שהם הנשמות שנמשכו מבחינת אדם
העליון שעל הכסא ... והיינו כמו שמעלת האדם שיש לו
דעת כך אלו הנשמות יש להם דעת גדול באלקות ופי'
דעת אין ר"ל הידיעה לבד אלא בחי' הרגשה ממש
וכמשי"ת.

והב' הוא בחי' זרע בהמה (והיינו נשמות דבי"ע שהם
כמעט כל הנשמות שבדורותינו כי נשמות דאצילות הן
בני עלייה שהם מועטים כו' אפי' בדורות הראשונים)
שהם הנשמות שאין להם דעת כ"כ באלקות.

ואין ר"ל שאין להם שכל והשגה באלקות אלא אף גם
שיש להם שכל והשגה שמשגיגים ומשכילים גדולת
הבורא ית' מפי ספרים ומפי סופרים השגה והכנה גדולה
איך שהקב"ה מחיה ומהווה הכל ושלגדולתו אין חקר כו'.

אך שאין זה בבחי' דעת והרגשה בנפשו לכן נק' בהמה
שהבהמה יש לה ראייה ושמיעה כו' רק שאין לה דעת כך
הוא בחינת נשמות אלו שאין בהם בחינת הדעת באלקות
שהדעת היא בחי' הרגשה כשהשכלה נקשרת ונקבעה
בנפשו כאלו מרגיש כי דעת מלישון והאדם ידע כו' שהוא
בחי' התקשרות והתחברות ועד"ז נאמר ומבשרי אחזה
אלוה אחזה ממש כאילו רואה כו'

שזהו ההבדל
בין נשמות דאצילות [בן] לנשמות בי"ע [עבד עברי]

199 שמות פרק כא

(א) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לְפָנֶיךָ: (ב) כִּי
תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַעַת יֵצֵא
לַחֲפְשֵׁי חָנָם:

1. מכל דיני ה'משפטים' שבתורה מדוע נבחר 'עבד
עברי' להיות ה'פתיח' מיד לאחר מעמד הר סיני?

אבן עזרא על שמות פרק כא פסוק ב
ואין לאדם בעולם יותר קשה עליו מהיותו ברשות אדם
כמהו. על כן החל משפט העבד ...

המבין על שמות פרק כא פסוק ב
(כי תקנה עבד עברי התחיל המשפט הראשון בעבד
עברי, מפני שיש בשילוח העבד בשנה השביעית זכר
ליציאת מצרים ... ויש בה עוד זכר למעשה בראשית
כשבת ...

2. שני הרעיונות הללו [יצי"מ ושבת] כבר פתח בהם
ב'עשרת הדיברות' – מה יועיל לחזור ע"ז שנית?

ביאור על פי פנימיות התורה:

תורה אור פרשת משפטים

פותח בשאלה:

הפסוק מתחיל 'אשר תשים לפניכם' – לשון רבים והיה לו
להמשיך: כי יקנו ומדוע סיים בלשון 'יחיד': כי תקנה?

ומפרש רבנו הזקן: שהציווי 'כי תקנה' מופנה למשה רבנו
אישית, שתפקידו הוא לשים את המשפטים 'לפניהם' –
לפנימיותם [ללמדם את פנימיות המשפטים] וסודם – ולהחזיר
תובנות אלו ל'פנימיותם' של ישראל

עבד כנעני:

נשמה מעולם העשיה
 אין לו הרגש אלוקי כלל
 מפני שאין לו התקשרות ל'רבי'
 משה רבנו 'קונה' רק עבד עברי'
 והכל אצלו 'עבודת פרך' בחי' אתכפיא
 רק בלבוש המעשה

עבד עברי:

נשמה מעולם היצירה
 עובד השם בהרגש הלב
 'מוכר עצמו' מחמת דחקו
 'כי ימוך אחיך' שמרגיש ריקנות-פנימית
 ולכן החליט להתמסר להולדת אהוי"ר
 ביטול מרצונו הוא!

'מכרוהו בית דין' בגיבתו:

שה'רבי' [משה שבדור] קנה אותו
 מאת 'הא-להים' = בי"ד של מעלה
 שביטולו בעל כרחו [כפה עליהם הר כגיגית]

ודבו – הדיב' שלו מוסר לו שפחה כנענית

בגלל ביטולו המוחלט אפשר לסמוך עליו
 ונותנים לו רשות לשאת את הנפש הבהמית
 מלבד – אשתו הישראלית – האלקית
 כדי להוליד לאדונו אהוי"ר מן נפש הבהמית

אמ'ה העברי'ה:

נשמה מעולם הבריאה
 עולם הבריאה
 עובד השם במדריגת הבינה
 עבודת ההתבוננות המשנה את טבע המידות

אור החיים על שמות פרק כא פסוק יא

ונראה לפרש פרשה זו דרך רמז, על פי דבריהם
 (תנחומא מצורע ד) שאמרו שאין איש סתם אלא
 הקדוש ברוך הוא, דכתיב (לעיל טו ג) ה' איש
 מלחמה ואמרו עוד לא זז ה' מחבב לכנסת ישראל
 עד שקראה בתו ומצינו שכינה הכתוב ענין הגלות
 בשם מכירה, דכתיב (שופטים ד ב) וימכור אותם ביד
 וגו'

והנה לפי מה שקדם וצוה הכתוב על הקונה עבד
 עברי, שלא יעבוד אלא שש שנים, לזה קובל הכתוב
 בעד עם בני ישראל, למה נשתנה דינה מדין העבדים
 היוצאים בשש, והוא אומרו וכי ימכור איש את בתו
 לאמה, למה תגרע מדין העבדים אשר צוית שש
 שנים וגו', והוא אומרו **לא תצא כצאת העבדים
 בשביעית!?**

**ולמה נמכרה בגלות המר הזה זה לנו אלף
 ותרע"ב, ואנחנו לא נושענו?! ותן לנו משפט עבד
 עברי הרשום בכתוב!...**

וחזר הכתוב וטען אם רעה וגו' - פירוש אם [יטען]
 הקב"ה אשר] עודנה במדרגת רשע, שבשבילו
 נמכרה דכתיב (ישעיה נ א) הן בעוונותיכם נמכרתם
 וגו', ואומרו בעיני אדוניה אשר וגו', פירוש כי הבת
 היקרה ישנה גם במדרגת כלה, כמאמר ספר קודש
 הקדשים שיר השירים, והוא אומרו אדוניה אשר "לו"
 יעדה, כי אותה יעד לכלה, וכתיב באל"ף אשר "לא"
 יעדה, פירוש הן עתה לא יעדה לצד מעשיה
 המכוערים,

וטען הכתוב על זה והפדה, פירוש כי לא יוכר לה
 בחינת הרע בעודה מכורה ובעליה אדונים זרים, כי
 הם ימנעו מעשות טוב, וכריחוה לעשות רעה בעיני
 אדוניה, ואין תשובת [התירוץ של הקב"ה] היותה
 רעה בגלות, תשובה, עד שתהיה גאולה, אז יוכר בה
 אם רעה אם לא, ומעתה אינו מן הדין שימכרנה לעם
 נכרי, על אשר תהיה רעה בעיניו, כל זמן שהוא בוגד
 בה, פירוש כל זמן מכירתה, ...

ואומרו **ואם לבנו** - טען וחזר וטען, כי מצינו (אסת"ר
 ז יג) ט שהקב"ה קרא לישראל **בנים** בהכרזה לעיני
 העמים כולם, וידעו כי ישראל הם אומה המיועדת
 בשם בן לה',

והן עתה אם עדיין אומה זו מיועדת לבחינת בנו, **מן
 הראוי היה לפחות שלא תהיה גרועה מהאומות,**
 כאשר עינינו רואות רום מעלות האומות וישובן, מה
 שאין כן ישראל, **ומן הראוי לא תהיה גרועה מהם,**
**ודי לה השפלה זו שלא יהיה לישראל מדרגה
 גדולה מהם והוא אומרו כמשפט הבנות, כי גם הם
 יקראו בנות,** אלא שלא יתכנו במעלה זו ליקראות
 בתו של הקב"ה:

ואומר **אם אחרת** - דע כי אמרו ז"ל (זוה"ק ח"ב קנב:)
 כי בזמן החורבן כל כלי השפע משפיעין חוץ למקומן
 בשאר האומות, ולא בישראל, כי מתקלקלים
 הצינורות ומריקים במקום לא קדוש

והוא אומרו **אם אחרת יקח לו,** לתת מדת טובו,
 כאשר עיני כל ישראל רואות הפלגת הטוב, ביד לא
 מבני ישראל המה, טען הכתוב עוד לו יהיה שכעס
 עוד עליה שלא תהיה בהדרגת הטוב וההשקט
 כבנות העולם, **ונותן ה' מדת טובו לאומה אחרת,**

לפחות שארה כסותה ועונתה לא יגרע, שארה אלו
 מזונותיה, כמאמר ר' יאשיה (במכילתא) כסותה
 כמשמעו, ועונתה הוא שיהיה עונה אותה בצר,
 ושלשה דברים אלו הם דברים המוכרחים, ואיך
 יכולה לחיות זולתם:

ואמר עוד **ואם שלש אלה - פירוש שארה כסותה
 ועונתה לא יעשה לה,** ותהיה גרועה מהם, **ויצאה
 חנם,**

פירוש הגם שלא יהיה בידם לא תורה ולא מצות,
 ואפילו לא יכספו לדבר הגאולה,

והוא אומרו אין כסף, כי יסוריה יספיקו לפדיונה: